

Nap

Különleges fordulóponthoz érkezett júniusban a NOAA-foltszámozás. Az 1990-es rotáció utolsó csoportja kapta a 0. sorszámot. Ez csak egy kis B típusú AA volt, 19-én ért a CM-re +16°-on, és 20-án el is halt. A NOAA 1-es az öt követő I típusú AA, mely 20-án van CM-en, +20°-on. Majdnem minden nap látható legalább egy szabadszemes napfolt.

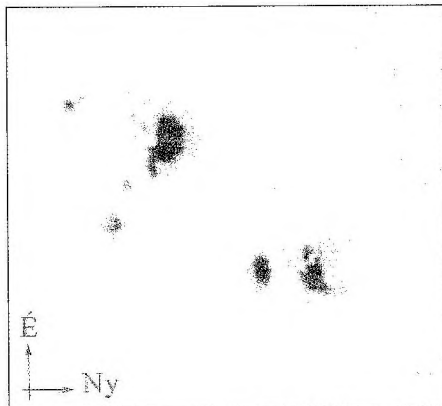
1-jén egy szép E típusú AA (9973) látható a K-i negyedben 800 MH területtel, visszatérője a 9934-es óriás csoportnak. A vezető folt aktívabb, a követője nagyobb. 4-én halad át a CM-en, -15°-on. 5-ére a vezető körüli foltok kisebbednek, elhalnak, 7-ére a vezető kettéválik, 9-én nyugszik a követő. Visszatér kis I típusként.

Ezt követte a 9978-as AA -18°-on, 1-jén egy kicsi folt, 2-ára kétszer akkora és C típusú. 3-án még nagyobb csaknem egybefüggő PU-k négyes halmaza. 4-én E típusú két nagy véggel, melyekben több umbra is van. 5-én van a CM-en változatlanul, 7-ére a követő elhal, a vezető még nagy. 9-én ismét olyan mint 2-án. 11-én nyugszik. Mindkettő szabadszemes volt.

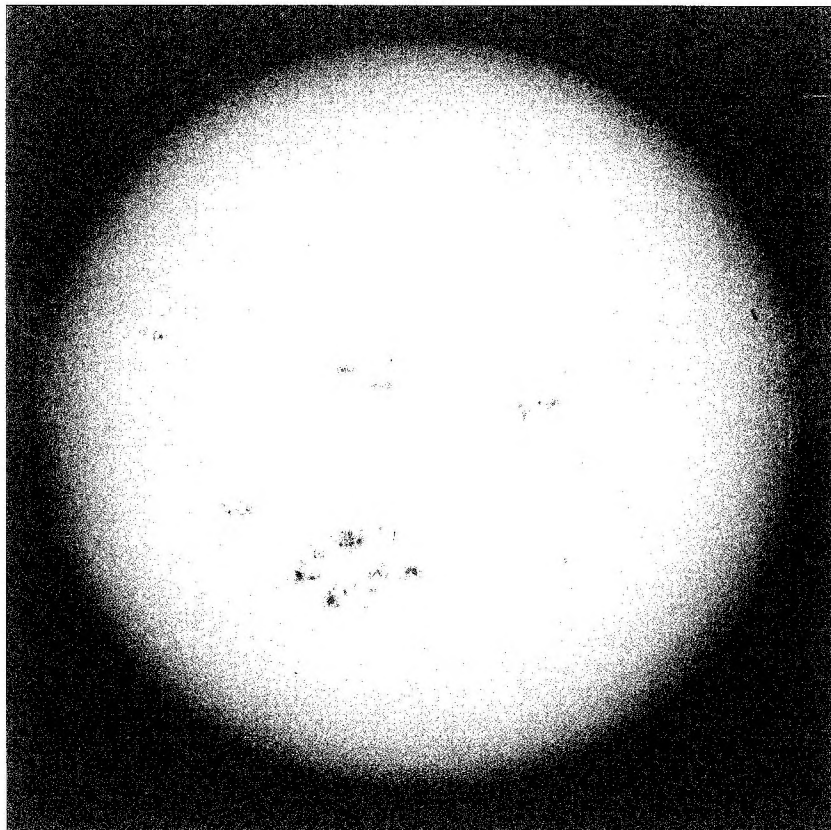
1-jén kel -29°-on egy kicsi folthalmaz, B vagy D típusú. 7-én halad át a CM-en, ezután elhal. Azonos pozícióon kel a NOAA 19-es 30-án, I típusú. 3-án keletkezik +18°-on egy B, 5-én már D, 7-én van a CM-en. Nem nagyon aktív, látványos változások nincsenek.

A 9973-as sorszámú AA június 1-jén, a Big Bear Solar Observatory felvételén

Észlelő	Észl.	Műszer
Áldott Gábor (Budapest)	3	8 L
Bartha Lajos (Budapest)	30	5 L
Csiba Márton (Dunaújváros)	32	6 L
Fritz Zoltán (Szombathely)	1	5 L
Hadházi Csaba (Hajdúhadház)	31	16 T
Horváth Tibor (Hegyhátsál)	6	10,2 L
Keszthelyi Sándor (Pécs)	46	Sz
Keszthelyiné S. Márta (Pécs)	45	Sz
Kovács Károly (Kunszentmárton)	1	17 T
Megyes István (Budapest)	2	15 T
Ravasz Bálint (Orosháza)	5	5 L
Szeiber Károly (Budapest)	7	9 L
Pugner Kálmán (Kunszentmárton)	1	17 T
Vida Tibor (Pécs)	55	20x60 B
Észlelések száma:	142+146	
Észlelt napok száma:	23+31	
Szabad szemes MDF:	1,5+1,4	
Foltcsoport MDF:	6,9+6,7	
Fáklyamező MDF:	3,9+4,2	
Rövidítések: AA= aktív terület, MDF= átlagos napi gyakoriság, PU= penumbra, U= umbra, CM= centrálmeridián.		

csenek. 11-én csak a vezetője él. 12-én nyugszik. 6-án keletkezik a DK-i negyedben egy monopolár mögött egy pórusmező -15° -on. 9-én a CM-en már C típusú, nagy vezetővel két umbrával. 11-én D típusú, vezetőben sok umbra, két kisebb követője van. 12-én egy-egy folt a két végén. 13-án a pórusok eltűnnek, 14-én nyugszik. 8–11 között szabadszemes. 7-én kel egy nagy monopolár (9991) -22° -on, visszatérője a 9948-nak. 13-án CM-en. Szintén szabadszemes, alig változik, 19-én nyugszik.

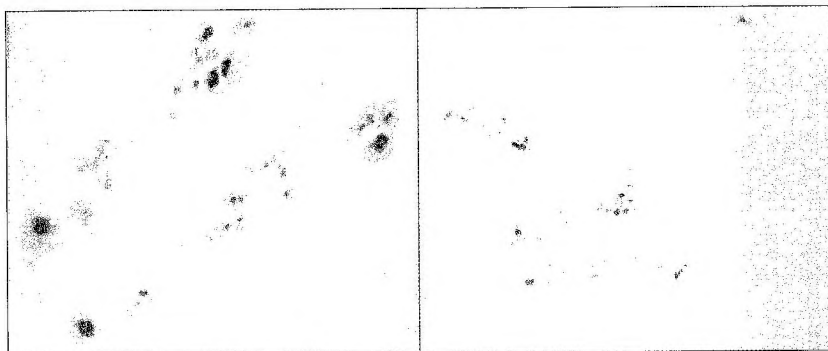
**A napkorong július 27-én, 10:16–10:21 UT között. Kovács Károly mozaikfelvétele
170/1220-as Newton-távcsővel és Grundig MK100-as kamerával készült**

Szép folthármas halad át a korongon a hónap második felétől. 14-én kel a NOAA 1-es $+20^{\circ}$ -on H típusú (szabadszemes) előtte halad a NOAA 0. 16-án kel a NOAA 5-ös $+12^{\circ}$ -on I típusú. 17-én kel a NOAA 8-as -10° -on H típusú (21-étől szabad szemes). CM átmenetek: 20-án, 23-án és 24-én. Mindhárom folt stabil a nyugvásig.

Dátum	AA	F	Dátum	AA	F	Dátum	AA	F
1.	10	6	11.	6	3	21.	-	-
2.	8	6	12.	6	4	22.	4	3
3.	11	5	13.	6	5	23.	5	3
4.	12	2	14.	6	5	24.	-	-
5.	9	3	15.	6	5	25.	6	-
6.	-	-	16.	7	2	26.	6	-
7.	12	4	17.	-	-	27.	6	-
8.	-	-	18.	-	-	28.	6	-
9.	6	4	19.	6	6	29.	6	3
10.	-	-	20.	4	1	30.	6	4

Meglepően aktív volt a július is – főleg a szabadszemes foltokat illetően –, különösen a hó vége felé. CCD-vel rendelkező észlelőinket is aktivizálták a hatalmas csoportok. Pozíciós észlelés nem volt, a helyzetmeghatározást és a méreteket az internetről letöltött képek alapján végeztem (Big Bear Solar Observatory). Több visszatérő csoport is azonosítható, bár némelyiknél elég sok hosszúsági eltéréssel, mely sajátmozgást feltételez.

1-jén a DNy-i negyedben tartózkodó (0014) AA két szoros foltból áll, mely 2-től kissé megnő és jelentősen átalakul, napról napra. (Erről a hármadról két képet mutatunk be.) 3-án a vezető lassan elhal, a követő kettéválik és 5-én nyugszik. 28 napra, 22-én harmadszor visszatér -19° -on (0044) hosszú, keskeny F típusú foltcsoport alakjában. Emeletes csoportot alkot, az F típusú 0039-es AA-val, melynek vezetője -13° -on, követője -19° -on férdén helyezkedik el. 26-án az „emelethez” csatlakozik egy új AA -11° -on (0050). Ez egy tömörebb E típusú AA. 27–29-én haladnak át a CM-en. 31-én átmérője 45 ezer km, hossza 150 ezer km. A 0044-es lassan növekszik, 29-én PU átmérője 35 ezer km, hossza 230 ezer km. A 0039-es vezető PU-ja 26-án a legnagyobb, 40x65 ezer km, hossza nem változó, 175 ezer km.

Balra: részlet a július 29-i nagy foltcsoportból (Big Bear Solar Observatory)
 Jobbra: a július 29-i nagy csoport, Áldott Gábor CCD-videokamerával készült felvételén.

Egy monopolár a 0005-ös, mely 06.23-án van a CM-en $+12^\circ$ -on, újra 07.16-án kel (0037)+ 12° -on, PU átmérő 35 ezer km, stabil, 28-án nyugszik.

06.05-én van CM-en -16° -on a 9978-as kompakt, E típusú AA, mely visszatér 2,5 nap késéssel. 06.29-én kel egy nagy, kerek folt és felette egy kisebb D típusú AA. Ezek a 0019-es H (visszatérő) -18° -on és -22° -on a 0022-es elnyúlt D, dupla követővel. 3-ára a D vezetője csak pórushalmaz, a H-t híd szeli ketté. 5-ére a 002-es követőjéből egy folt él és C típusú. A híd kettészakította a foltot, CM-en a kettős. 2-7-ig szabadszemes kb. 40×60 ezer km-rel. 9-ére elhal a levált nyugati folt. 11-ére elhal a 0022-es és csak a 0019-es monopolárja nyugszik. Visszatér 27-én -18° -on monopolárként.

-32° szélességen is kel egy kis B-C-D-B típusú AA, 9-én van a CM-en, másnap elhal. 0° -on is látható 3-ág egy kis folt, mely 7-én lett volna a CM-en.

06.30-án nyugszik a 0008-as H típusú AA -10° -on. Visszatér 15-én -10° -on, mint 0036-os. Hatalmas mindkét vége, közöttük közepes foltok.

19-én szakadozott PU-mezőbe van ágyazódva. 55 ezer km-es foltokkal és 125 ezer km hosszal. 21-én van a CM-en. 22-étől a követő több apró darabra szakad, a vezető továbbra is nagy, szabálytalan, állandóan változó umbraszerkezettel. 27-én nyugszik.

Dátum	AA	F	Dátum	AA	F	Dátum	AA	F
1.	6	4	11.	5	4	22.	7	3
2.	7	4	12.	4	4	23.	8	5
3.	8	5	13.	4	3	24.	9	7
4.	7	5	14.	5	5	25.	9	5
5.	7	5	15.	6	3	26.	10	-
6.	7	3	16.	6	3	27.	9	-
7.	5	3	17.	4	4	28.	9	-
8.	6	2	18.	4	4	29.	9	-
9.	7	4	19.	5	4	30.	10	-
10.	8	8	20.	4	5	31.	9	-
			21.	5	3			

A NOAA 0001-es AA, mely 06.26-án nyugodott, lehet, hogy a 0030-as AA. Ez esetben két nappal előbb tért vissza, 07.09-én kel, mint 50 ezer km-es folt. 10-11-én póruszmező kel mögötte. 12-én már három nagy folt alkotja a láncot. 13-án az első kettéválik és póruszmezővé alakul a levált rész. 15-16-án a CM-en $+20^\circ$ -on, a közepe és a követője foltokban gazdagodik, hossza 225 ezer km. 18-ára a vezető PU elhal, követő megnő, közepe két szabálytalan foltból áll. 20-án a vezető pórusai is elhalnak. 22-én nyugszik E típusúként. Ha-ban folyton fényes a terület. Egy folyamatos „ferde” protuberanciaszalag húzódik $+10^\circ$ és $+70^\circ$ szélességek és L 90° -tól 340° -ig, sok kis talpponttal.

ISKUM JÓZSEF

Szegedi amatőrtalálkozó október 12-én!

Az MCSE szegedi csoportjának hagyományos őszi találkozására október 12-én, szombaton kerül sor a Szegedi Csillagvizsgáló épületében, délelőtt 10 órai kezdettel.

Az előadások közötti szünetekben Nap-észlelés Herschel-prizmával, este pedig kötetlen észlelés a csillagvizsgáló műszereivel.

Mindenkit szeretettel várunk, a részvétel díjtalan!

További információk Kiss Lászlótól kérhetők! (E-mail: ksl@mcse.hu)